

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1858 de Mitropolitul Andrei Șaguna
HPARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:
Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni
150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. —
Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe
se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor
un șir pețit 10 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul convenit.

Abonamentele și inserțiile
se adresează Administrației ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Un istoriograf credincios

La sărbătorirea și omagierea Părintelui Ion Lupaș, pentru impunătoarea operă realizată de P. C. Sa pe terenul studiilor istorice, ca și pentru bogata și însuflețită activitate desfășurată în slujba Neamului, Biserica noastră este cea dintâi îndatorată să participe cu flori de recunoștință și cu cuvinte de laudă.

Preocupările de istoric ale Părintelui Ion Lupaș au fost îndreptate cele mai multe spre trecutul și vrednicile Bisericii, iar spiritul de care e străbătută toată opera și activitatea P. C. Sale, este profund creștin.

Primul și cel mai de seamă dar, pe care l-a făcut Bisericii și Neamului întreg, este monumentală biografie a marelui Mitropolit Andrei Șaguna. Cu o dragoste fierbinte și cu o admirație respectuoasă care vibrează pe toate paginile acestei cărți Părintele Ion Lupaș a zugrăvit măreața figură și activitatea providențialului Ierarh ardelean în viața și culori vii, cari reușesc să se înalțe până la nivelul personalității lui. Care cititor al acestei opere nu s'a simțit copleșit și în același timp îndrăgostit de impunătoarea personalitate a Mitropolitului Șaguna? Profesorul Lupaș a contribuit astfel ca nimeni altul la dezvoltarea cultului meritat al acestui uriaș, care stă la începutul epocii de renaștere națională a poporului român din Transilvania, cult de mare importanță și pentru viitor, întrucât dând prilej generațiilor actuale și viitoare să mediteze asupra activității Mitropolitului Șaguna și asupra sensului ei, le lămurește și lor misiunea ce o au.

Părintele Lupaș ne-a dăruit apoi și o istorie integrală a Bisericii românești din Transilvania scrisă în același duh de iubire, care te cucerește ca o vraje ce se ridică din rândurile cărții.

O însușire caracteristică a acestei scrieri, ca și a celorlalte de alt fel, este credința autorului în Providența divină, care conduce viața poporului nostru prin Biserică spre scopul fericit al eliberării lui pământestii și al mântuirii cerești. Citind cărțile Profesorului Lupaș ești învăluit de o atmosferă, în care se amestecă strădaniile omenești și puterile naturale cu milostiva și înțeleapta lucrare a Providenței. Istoria are un curs clar teleologic în concepția profesorului Ion Lupaș. Ea merge spre scopul ei bun prin impulsurile rânduinelor așezate într-o colectivitate organică, nu numai prin personalitățile excepționale. Acestea, chiar când apar pe scena istoriei, sunt trimise și sunt conduse de aceeași Providență care conduce colectivitatea spre scopul voit, servindu-se de ele ca de niște vrednice și valoroase instrumente.

Istoria nu este, după Profesorul

Lupaș, o împletire și o ciocnire întâmplătoare sau mecanică de forțe și de impulsuri naturale, o oarbă mișcare a pasiunilor și iluziunilor omenești spre nimic, ci este o desvoltare spre un scop pus de Dumnezeu și fiecare om își poate realiza scopul său și câștiga mântuirea întrucât contribuie în momentul, în care trăiește, la îndrumarea vieții omenești spre scopul voit de Dumnezeu, întrucât participă la realizarea acelui scop.

În felul cum interpretează istoria profesorul și academicianul Ion Lupaș găsim ilustrat ceea ce am spus la un congres de istorie ținut în luna 1929 la Sibiu: „Prezența centrală a lui Hristos în istorie, împreună cu darurile și binecuvântările ce le-a revărsat asupra sufletelor, mă învață să concep istoria omenești, nu ca un joc al evenimentelor contingente cari s'au succedat în scurgerea veacurilor, ci ca o operă a lui Dumnezeu; iar omenirea și truda obștească, omenești le văd convergând, uneori cu un pas domol, alteori cu pas mai grăbit, spre scopul desăvârșirii” (Telegraful Român din 12 Iunie 1929).

Această concepție spiritualistă se vedește și în deosebit de frumoasa și edificatoare carte: „Istoria Unirii Românilor”, în care Profesorul Lupaș arată cum toată istoria poporului român e dominată de tendința spre unitatea națională politică.

Din acest fel de a înțelege dezvoltarea istorică a unui popor se vede că Profesorul Lupaș este un credincios luminat, care intrunește în personalitatea Sa pe istoricul erudit, cu preotul bisericii străbătut de o puternică credință în Dumnezeu și de o arzătoare iubire de neam. Faptul că e preot — fiind o mândrie pentru Biserica noastră și pentru tagma slujitorilor ei, — departe de a-l împiedeca să fie un mare istoric îi deschide înțelegerea pentru planul de taină ce stă la temelia vieții istorice. Așa se explică, de ce în câmpul istoriografiei noastre, opera profesorului Lupaș apare caracterizată de însușiri unice, originale și de ce este ea o lectură atât de plăcută și de întăritoare pentru sufletul oricărui Român.

Urmărind viața istorică a Neamului nostru sub acest unghi de vedere, profesorul Lupaș atribuie Bisericii și creștinătății noastre un rol deosebit de important. Biserica este organul Providenței în mijlocul neamului nostru. Prin ea și-a revărsat Dumnezeu puterea Sa în Neamul nostru; prin ea l-a păstrat în împrejurările politice grele; prin ea, prin slujitorii ei, l-a călăuzit spre zarea luminoasă a timpurilor de astăzi.

De aceea Biserica este obiectul celor mai adânci simțiminte de recunoștință și de iubire din partea pro-

fesorului Lupaș. Ea este Maica ocrotitoare a Neamului și păstorii ei sunt îngerii păzitori ai destinelor naționale, luptătorii, martirii și luminătorii poporului.

Profesorul Ion Lupaș se înscrie astfel pe linia celei mai glorioase și mai statornice tradiții a istoriografiei, concepându-o pe aceasta ca pe o forță spirituală dinamică și perpetuă îndrumătoare a vieții, ca pe o vatră de foc, la care să se încălzească și să se lumineze inimile generațiilor viitoare. Istoria este nu numai o știință, ci și o mare artă pusă în serviciul educației obștești.

Acum, când împlinește 60 de ani, din cari cea mai mare parte închinată în slujba ridicării Neamului prin știința și arta istoriei, Biserica îi aduce pe lângă mulțumirile Sale călduroase, urări și binecuvântări, rugând pe Dumnezeu să-I dăruiască încă mulți ani și bogat spor în nobila Sa strădanie.

Sibiu, la 10 Maiu 1940.

NICOLAE,

arhiepiscop și mitropolit

(Din volumul „Omagiul lui Ioan Lupaș”, București, 1943).

Sărbătorirea dlui prof. Ioan Lupaș

Academia Română a sărbătorit Vineri 29 Octombrie 1943, într-o ședință publică, pe dl profesor Ioan Lupaș, înaintătorul istoricilor ardeleni contemporani. Sărbătorirea aceasta trebuia să aibă loc în toamna anulului 1940 când eminentul istoric împlinea 60 de ani. Evenimentele dureroase din acea toamnă au făcut să se amâne sărbătorirea, ca și predarea volumului omagial pe care cei vreo 100 de prieteni și ucenici ai sărbătoritului i l-au închinat ca o vastă colegere de studii din domeniul istoriografiei.

Timpurile continuând a fi sub apăsarea serioaselor griji ale războiului, sărbătorirea dela Academia Română a avut un caracter sobru, dar plin de căldura unor sentimente sincere și cordiale.

Solemnitatea s'a început cu o comunicare a sărbătoritului despre «Doi precursori ai lui Horia în audiență la curtea împărătească din Viena». Cu prinzul ei l-a format descrierea împrejurărilor în cari a avut loc la 1752 audiența țaranului Oprea Miclăuș din Săliște și a preotului Moise Măcinic din Sibiu, la împărăteasa Maria Terezia pentru a cere libertate religioasă pe seama Românilor ortodocși din Ardeal. Despre această audiență nu se știa până acum nimic. Dl prof. Ioan Lupaș a aflat de ea prin descoperirea Procesului Verbal de anchetă a celor doi delegați, din Arhiva cancelariei aulice transilvane din Viena.

Din răspunsurile pe cari le dau la întrebări reiese marele suflet al celor doi mucenici ai legii strămoșești, osândiți la

întemnițare pe viață în fortăreața Kufstein, ca «tulburători ai liniștii publice».

După comunicare, dl prof. Alex. Lapadatu, secretarul general al Academiei, a predat sărbătoritului impunătorul volum omagial printr-o cuvântare în care a schițat bogata activitate științifică și dârza luptă și strădanie naționalistă a dlui prof. Ioan Lupaș, dând expresie sentimentelor de admirație și de dragoste pe cari i le păstrează un mare număr de prieteni și de învățacei.

Dl prof. Ion Simionescu, președintele Academiei, a adus omagiul înaltului for intelectual operei realizată de ilustrul istoric ardelen.

La sfârșit a răspuns dl profesor Ioan Lupaș.

Nu putem lăsa să treacă acest prilej fără să nu dăm expresie sentimentelor de prețuire pe cari le poartă și Biserica strămoșească a Ardealului acestui reprezentant de elită al tuturor valorilor autentice românești și ortodoxe pe cari ea le-a incorporat și ocrotit în viața poporului din aceste părți.

Principele de azi ale istoriografiei ardelenice este preot al Bisericii noastre, un preot în al cărui duh și în al cărui luptă pentru luminarea și propășirea neamului, e concentrată și simbolizată toată quintesența preoției ardelenice și toate trăsăturile de vajnică bărbăție și de autentică demofilie și românită a Bisericii strămoșești transilvane.

Cine rosteste numele Păr. Ioan Lupaș, cine se gândește la figura lui spirituală, nu se poate sustrage de sub impresia că numește o încorporare substanțială a ortodoxiei ardelenice atât de autentic și de tradițional românească.

Păr. Ioan Lupaș constituie un titlu de mândrie al Bisericii noastre și un termen de definire a spiritualității ei.

Ca istoriograf Domnia Sa a evindenciat și actualizat o seamă de figuri și de valori ale Bisericii strămoșești, ca preot a coborât în circulația sufletească a poporului, în formă ce vor rămâne și cu un avânt misionar remarcabil, cuvântul Evangheliei, împletit cu cuvântul de trezire națională.

Ca profesor în Institutul teologic-pedagogic din Sibiu a însușit generațiilor de preoți și învățători ardeleni din ajunul războiului pentru întregire, duhul de luptă și de jertfă pentru idealul național și mândra conștiință de înalta valoare pe care o reprezintă românismul.

Pentru toate acestea Biserica îi păstrează aleasa ei recunoștință și-i urează să trăiască încă mulți ani cu sănătate și cu putere de muncă pentru a continua opera sa, suvoiu de lumină dealungul vieții noastre naționale.

D. S.

Acolo departe, față în față cu inamicul se bat cu dărzenie, copiii, frații, părinții noștri. Să nu le slăbim rezistența făcând să circule minciunile lansate de inamic.

Tăcere, unire și muncă! prin acestea vom învinge

Preotul și ocrotirea tezaurului spiritual din parohie

...Păzește ceea ce ți s'a încredințat, depărtându-te de deșartele vorbe lumești și de împotririile științei mincinoase". [I Timotei IV, 20].

«Păzește bunul încredințat ție». [II Tim. I, 14].

Iubite frate,

Veacul de acum cu toate întunecările lui, și oamenii de astăzi în nebunia care-i stăpânește iroiesc, alături de valorile de ordin material, și toate valorile spirituale. Adeseori irosirea acestora chiar premerge celor materiale și de aceea sărăcia sufletească din zilele noastre este adeseori mai mare, mai grozavă, mai chinătoare și mai periculoasă decât cea materială.

Am impresia că lumea a ieșit din tătănile ei de veacuri și Meșterul cel Mare o lasă slobodă să se prăvălească — dacă vrea — până în fundul prăpastiei...

Privesc cu strângere de inimă la această coborîre și din frământările pe care le am, desprind o preocupare, o dorință chiar, pe care conștiința mă obligă să ți-o împărtășesc fără amănare.

Iubite frate,

Dumnezeu te-a rânduit chivernitor și conducător al unei obști creștinești împodobită cu multe frumuseți spirituale. Cunoșc temeinic parohia ta, încă din anii când păstoream eu acolo unde astăzi, după rânduială, ești așezat tu, «spre slujirea oamenilor către cele ce sunt ale lui Dumnezeu».

Fără prea mari și fără prea multe adănciri de ordin dogmatic parohienii tăi cunosc totuși în linii generale doctrina creștină și sunt oameni foarte credincioși. Doar ici colea mai există în stratul cu flori al acestei adevărate credințe câte o reminiscență veche, câte un firicel de pălămidă, o superstiție oarecare, moștenită din moși strămoși. Cu stăruință îndelungată însă, cu iscusința și cu grija continuă de a nu vătăma rădăcina florilor nobile, se pot plivi, se pot stărpi încetul cu încetul cele câteva fire de plante sălbatice.

Consecință firească a acestei credințe, morala publică și individuală din parohie stă la un nivel destul de înalt. Credincioșii trăesc întregul în desăvârșită armonie, se ajută frățeste în necazurile lor, nu sunt stăpâniți de patimi, se mărturisesc și se împărtășesc cu sfințele taine odată pe an în proporție de 90%, de două ori pe an 45% și de trei ori pe an 24%. Biserica, — ce-i drept cam veche și sărăcăcioasă, — se dovedește mult prea mică și neincăpătoare pentru numărul mare al credincioșilor, care vin în Dumineci și sărbători la sfințele slujbe. Cu toată povara zilelor și cu toate povețele greșite, date de cei ce caută în primul rând la bunăstarea materială a cetățenilor, nu se pomeneste ca oamenii să nu respecte ziua Domnului. Dumineca este pentru toți ziua sufletului, zi de rugăciune și de odihnă.

În fața lor, preotul este omul lui Dumnezeu, rânduit anume ca prin slujbe, prin rugăciuni și prin sfințe povățuiri să ajute mântuirii sufletului fiecăruia. Conștiința, iubite frate, cum mai ales în Dumineci și sărbători, în zilele în care ai slujit sfânta liturgie și ai săvârșit sfânta jertfă, când treci pe stradă toată lumea se ridică în picioare, te salută cu un respect plin de cucernicie și te privește și te socotește ca pe un adevărat reprezentant al lui Iisus Hristos în mijlocul ei.

Iată o comoară de credință, de simțire și trăire morală, iată un tezaur spiritual creștin în parohia ta, cu

care nu orice preot se poate mândri, nu oricine poate să spună că-l are!

Și ceea ce mărește și mai mult frumusețea și valoarea parohiei tale este faptul că alături de această comoară creștină există o altă comoară de ordin național și anume:

Toți credincioșii parohiei tale simt curat românesc. Fără ca ei să fi citit tratate despre naționalism și fără să li se fi ținut cursuri sistematice despre curente politice și sociale contemporane, țărani aceștia sunt totuși cei mai autentici naționaliști. Prin instinctul sănătos, care îi caracterizează, ei desprind din experiența trecutului nostru furtunos și de două ori milenar, precum și din asprele realități ale prezentului porunca cea mare și legea supremă a fiecărui Român... Ei sunt integrați total în dogma simțirii, în dogma voinții și în dogma idealului românesc... De aceea sămănța amestecată cu neghină, venită din afara granițelor țării și răspândită uneori, prin unelte netrebnice, în cetatea sufletului românesc, n'a prins niciodată rădăcini în parohia ta.

În satul acesta, distanțat ceva și de oraș și de drumul de fier, încă n'au pierit cântecurile românești. Doina, această creație a sufletului nostru răsună cu vigoare prin codri stufoși, pe colnice și văi și romanțele din Capitală, cu vădite nuanțe de străinism și cu inspirație de mahală, n'au găsit teren prielnic în inima curată a parohienilor tăi.

Portul național, cu fondul dominant alb, simbol al curățeniei lăuntrice și expresie vizibilă a curățeniei din afară, se bucură de înaltă cinste și de frecventă întrebuințare în parohia ta. Satul întreg ține cu îndreptățită mândrie și cu o intransigență vrednică de toată lauda la acest port, care este o adevărată poezie a sufletului românesc. Respectul nelimitat față de portul național se observă mai ales în faptul că chiar și atunci când anumiți indivizi — bărbați și femei — care au petrecut ani de-a rândul, angajați în diferite slujbe prin Capitală și prin alte orașe, întorși în parohie ei sunt constrânși să desbrace imediat vestmintele orașanului și să îmbrace costumul național. Altfel riscă să fie porecliți, zicându-li-se: «golani», «cioflingari», «urloieri» etc.

Dansurile practicate astăzi în parohie sunt aceleași pe care le-au practicat înaintașii, sunt vestitele noastre jocuri naționale. Caracteristica acestora este sprinteneala, este mișcarea ritmică și armonioasă a întregului corp. Ele au însă și o înaltă valoare etică, fiind foarte decente până în cele mai mici amănunte. Rar să mai existe pe lume un popor ca cel românesc, care să fi știut să înțelească și să îmbine în jocurile sale cu atâtă măiestrie frumusețile sufletului cu cele ale corpului, așa precum a făcut acest lucru poporul nostru.

Dansurile sălbatice, acest import degradant pentru generația de acum, au pătruns astăzi pretutindeni prin saloane, cafenele și săli de petreceri din toate orașele lumii. Ele desfigurază toată frumusețea și stălesc chipul românului adevărat acolo unde se introduc. Cu dreptate spun oamenii din parohia ta că la ei n'au ce căuta asemenea «năsbătii», asemenea «prostii», asemenea jocuri de ale sălbaticeilor.

Am constatat deasemenea cu bucurie că la nunți se respectă încă în

mare parte minunatele noastre obiceiuri strămoșești, că se pornește mireasa dela casa părintească cu mare alai în carele cu patru boi împodobiți cu flori și năframe, că se face «pintenul», se cere «colăcelul», se aruncă «ulciorul», se înconjoară carul miresii de către călăreții împodobiți cu steaguri, cu flori, cu năframe etc. etc., că la marile praznice împăratești din cursul anului se obiceiurile moștenite din generații în generații și că peste tot modernismul cu suflarea lui ucigătoare de tradiții și obiceiuri frumoase n'a devastat sufletul credincioșilor tăi.

Iată, iubite frate, un alt tezaur, o altă comoară a sufletului românesc din parohia ta!

Desigur nu m'aș fi gândit niciodată în viața mea să ți scriu despre aceste lucruri dacă n'aș fi observat în Dumineca trecută — alături de multe lucruri bune — o inovație, care, drept să ți spun, nu mi-a plăcut.

Fiind rugat să iau parte la cununia lui Nicolae al lui Cirică cu Maria Cruțului am venit cu plăcere la această nuntă țărănească. Dar spre surprinderea și mai ales spre marea mea durere cununia nu s'a mai făcut îndată după terminarea sfintei liturghii, așa cum s'au cununat părinții noștri, așa cum ne-am cununat noi și așa cum s'au cununat toți tinerii din parohie până acuma de curând. Nu, ci ea s'a celebrat seara la orele opt. M'am interesat și am aflat că este cel dintâi caz de abatere dela tradiție, că este prima inovație, dar că în parohiile învecinate multă lume se cunună acum seara.

Iată pacostea modernismului, iată microbul «domniei», care a străbătut sub această formă, până acolo în regiunea aceea atât de românească și patriarhală, iată un început de boală rea și primejdioasă, care dacă stăruie și se întinde poate nimici întreaga comoară spirituală despre care ți-am amintit mai înainte.

Iubite frate,

Cununia săvârșită în biserică imediat după terminarea sfintei liturghii nu este un lucru rânduit de înaintași așa la întâmplare. Nu, și lumea trebuie să știe că această cununie are o profundă semnificație religioasă și morală.

Dumnezeu a prețuit atât de mult actul acesta al unirii alor două suflete, pe temeiul dragostei curate dintre ele, încât l'a înălțat la rangul de taină a Bisericii. Și pentru că să se sublinieze și mai mult atențiunea pe care creștinismul o dă acestei taine s'a rânduit ca ea să se săvârșească imediat după sfânta liturgie. S'a legat oarecum în felul acesta taina cununiei de slujba cea mare a Bisericii, de slujba sfintei liturghii. Și s'a făcut lucrul acesta pentru că atât mirii cât și nuntașii să fie cât mai curați sufletește și trupește în asemenea clipe solemne din viața noastră pământească.

Este lucru știut că în vederea participării la sfânta liturgie credincioșii adevărați își impun încă din ajun anumite înfrânări diferitelor poftes, ca și anumitor distracțiilor și petreceri. La slujba sfintei liturghii ei merg îmbrăcați în haine de sărbătoare, fără să fi mâncat și fără să fi beut ceva în dimineața aceea. Este în această atitudine o pregătire conștientă a omului pentru întâmpinarea Domnului. La biserică credincioșii se roagă cu stăruință și smerenie ca Mântuitorul să-i facă părtași darurilor sfințitoare ce izvorăsc din jertfa cea mare, săvârșită în sfântul altar.

Ce lucru poate să fie mai creștinesc, mai frumos și mai sublim decât această sufletească și trupească pregătire, decât această purificare și înălțare, căreia îi urmează apoi în-

dată taina sfântă a cununiei? Iată, iubite frate, rostul religios și moral al cununiei săvârșită imediat după sfânta liturgie.

Spre deosebire de aceasta, cununia, săvârșită seara, aduce la biserică miri și nuntași care n'au pregătirea religioasă necesară pentru taina sfântă a cununiei, aduce adeseori oameni îmbuibăți cu tot felul de mâncări și uneori chiar turnențați de beutură amețitoare. Cununiile acestea sunt lipsite astfel de cele mai multe ori tocmai de elementul cel mai necesar acestor clipe solemne, de elementul cel mai indispensabil vieții și fericirii familiare. Și încă ceva: întunecul nopții împiedcă desfășurarea programului cu frumusețile obiceiului românesc dela nunțile săvârșite ziua, prin cece se dă o lovitură de moarte și acestor obiceiuri.

Ție, iubite frate, ți s'a încredințat paza, ocrotirea, chivernisirea și îmbogățirea celor două comori spirituale din parohie despre care ți-am vorbit. Tu, în calitate de preot și păstor al sufletelor ai drepturi, ai puteri și îndatoriri nelimitate întru administrarea, întru păstrarea și sporirea continuă a celor mai mari bunuri din întreaga lume. Dar tu ai și întreaga răspundere a acestor bunuri. Întreagă păstrarea acestor două uriașe comori spirituale, toată salvarea lor în aceste vremuri critice și transmiterea lor în formă nealterată generațiilor viitoare depinde în măsură hotărâtoare de conștiința ta, de priceperea ta și de sânguinia ta.

Caută și lucrează din toate puterile tale, străduiește-te și îți îndeplinește astfel misiunea încât să ți poată spune și ție Stăpânul: «Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincioasă, peste multe te voi pune: Întră întru bucuria Domnului tău» (Matei XXV, 21).

Al tău binevoitor frate:
Pr. TEOFIL

Nr. 12247—1943 Bis.

Aviz oficial

Preoții, cari au implinit până acum, sau vor implini până la data de 1 Aprilie 1944, 5, 10, 15 sau 20 ani de serviciu cu îndreptățire la gradații, vor cere gradația de vechime ce li se cuvine prin cerere timbrată în regulă și adresată Consiliului nostru arhiepiscopesc până la cel mai târziu 1 Decembrie 1943, ca să poată fi luată în bugetul Statului, pentru plată.

Consiliul arhiepiscopesc

Activitate în protopopiatul Hunedoara. — Dintr-o corespodenză primită cu întârziere, din protopopiatul sus amintit, reținem constatarea că, alături de preoți și învățători, în timpul mai nou o întreagă echipă de ingineri, medici, directori de întreprinderi ș. a. au apărut în viața satului, punându-și la contribuție puterile de muncă. În vara și toamna anului curent s'au ținut mai multe întruniri religioase și culturale, deplin izbutite, în parohiile din protopopiat: la Govăjdia, Valea Nandrului, Josani, Leleșe, în centrul ținutului pădurenesc, unde s'a inaugurat noul local de școală, o adevărată podoaabă a comunei, — clădire ridicată din vrednicia și bunăvoința societății „Mineralia” și a conducătorilor ei. — Cu prilejul acestor manifestări au rostit însuflețite și instructive vorbiri intelectualilor și poporului, adunat în număr respectabil, pâr. prot. N. Suciu, dl prof. univ. Dr. I. Crăciun, dl prefect C. Dumitrescu, inginerul Filotti directorul societății pomenite, mai mulți preoți și alții. A fost o remarcabilă învioreare în viața religioasă și națională din lumea satelor hunedorene,

INTRE SPIRITUAL SI SOCIAL

Stăm în furtuna răspântiilor de veac cu tulburarea nedumeririlor în suflet: poate că viitorul n'a apărut mai nebulos ca astăzi. Și totuși lumea de mâine este o realitate ce se zămislește astăzi în duh. Se poate întâmpla ca realizarea ei momentană să fie zădărnicită de cine știe ce uragane ale prăbușirii, dar — cu sau fără aceste prăbușiri, mai curând sau mai târziu — ea va trebui să devie realitate vie, realitate neîndoelnică. Dialectica înfăptuirii ei zace în dialectica inevitabilă dintre spiritual și social. Pe liniile acestei dialectici se desfășoară zările de viziune ale veacului ce vine. Aparent, tot accentul cade pe social: un veac de împlinire socială. Într-adevăr idealul care fanatizează masele este actualmente — idealul dreptății sociale, al micșorării prăpăstioaselor diferențe dintre diferitele categorii sociale, a egalei îndreptățiri la bunurile unei vieți «mai omenești» pentru toți membrii societății umane. Căci ce revoluția franceză a realizat în plan politic, revoluțiile actuale năzuiesc să realizeze pe plan social. De aceea — cu toată opoziția față de democrație — își revendică paternitatea democrată: sunt continuarea și împlinirea deplină a lozincelor democratice de egalizare și fraternitate umană. Ceeace se urmărește e binele poporului: nu un bine pur politic, care — în condițiile democrației — putea deveni un drept iluzoriu, ci un bine real, concret, palpabil. Este ridicarea maselor la un standard de viață mai înalt, îndreptățirea tuturor la bunurile pe cari civilizația și cultura le pune la îndemâna omului modern. Ceeace era apanajul unei restrânse pătri sociale, trebuie să devie apanaj al fiecărui membru din societatea umană.

De aici — natural — rezultă și sentimentul solidarismului social. Dreptatea socială nu se poate realiza în lupta egoismelor individuale întregalitate: pentru o astfel de luptă era favorabilă libertatea democratică, în care statul era un simplu spectator, sau un teren de luptă și nimic mai mult; aceasta nu încurajează dreptatea, ci «viclesugul» luptei pentru existență: «istețimea». Dreptatea socială cere ca necesitate nu lupta indivizilor între ei, nici lupta de clasă, ci armonizarea, solidarizarea, duhul comunitar. Ea vede societatea nu sub prisma divergentă a unei aglomerări de indivizi sau structurări de clase ce se dușmănesc, ci sub prisma convergentă a unei unități organice, în care atât clasele, cât și indivizii trăesc din seva celeiași vieți: sunt asemenea celulelor din organismul uman. Natural, păstrând toate caracteristicile impuse de caracterul personalității umane. Drept-

tatea socială nu este fructul luptei pentru existență dintre indivizi, nici al luptei de clasă: ea are caracter totalitar. Ea angajează întreg organismul social în tensiunea aceluiași ideal, în participarea echitabilă la aceleași bunuri, în șuvoiul aceluiași elan. Ea presupune identitatea de bunuri și participare dreaptă, deci înlăturarea tuturor barierelor care opresc circulația lor normală. Are idealul acesta al dreptății sociale care răvășește veacul, are în sine ceva anticreștin? Nu. Dimpotrivă: îl putem socoti ca un rod al duhului creștin. Pentru că el, pe lângă accentuarea comunității, cuprinde și prețuirea justă a individului. E conștiința egalității în fața lui Dumnezeu, e raportul de dragoste creștină dela frate la frate transpus în domeniul social. Așa cum «libertatea, egalitatea și fraternitatea» revoluției franceze nu era decât transpunerea aceleiași conștiințe creștine în domeniul politic. E un raport asemenea celui dintre izvor și râu, dintre rădăcină și coroană. Și totuși atât revoluția franceză, cât și revoluțiile sociale contemporane s'au definit — în mare parte — în duh anti-creștin. În aceasta constă rătăcirea, fatalitatea lor. E încercarea de a temeinică dreptatea socială în sine însăși, ca o valoare absolută, care nu mai are nevoie de zările spiritului; e nebulia gândului că societatea umană poate fi transformată într'un mecanism de sine stătător care funcționează conform anumitor dispoziții «legale». Or tocmai aceasta este superioritatea (și mizeria — totodată) societății omenești față de regnul animal, care ne oferă «modelul» unor «societăți perfecte»: imposibilitatea schimbării ei în mecanicism, ireductibilitatea ei la «perfectiunea instinctului» sau a mașinii. Un ideal mecanicist al dreptății sociale înseamnă negarea totală a individualității, afirmarea brutală, strivitoare a colectivului, a masei: ea nu e ridicarea la un nivel de viață omenească, ci coborâre la un nivel de viață pur animalică. Nu e comunitate ci masă incoloră; e ridicarea egoismului colectiv — ca normă absolută de viață umană. Într-o astfel de «societate» se pot încadra numai cei lipsiți de personalitate, cei pentru cari tot sensul vieții se reduce la foamea trupului — ca la orice animal — în care flacărele duhului s'au stins. Un astfel de «ideal» de herghelie este cea mai grozavă pervertire, caricaturizare demonică a adevăratului ideal social după care însetează veacul. El nu poate întrona dragostea pe pământ: El nu poate cobori pacea în sânul omenirii sfâșiat de atâtea tragedii. E cea mai mizeră concretizare

a unui ideal, pentru care sângerează atâtea generații.

Suntem conștienți — nu pentru că am fi creștini (și deci părtinori) ci pentru că acesta e adevărul — că idealul social al lumii ce se zămislește sub ochii noștri, idealul comunitar nu poate deveni o realitate plină decât prin vâlvorile duhului creștin, prin flăcările iubirii. El presupune nu o societate în care tensiunea spirituală este minimă sau chiar total înlăturată, ci o societate în care tensiunea trăirii în Duh este maximă. Fără o ridicare a maselor nu numai la un standard de existență materială mai bun, ci și la o mai intensă trăire pe dimensiunea spirituală a creștinismului, dreptatea socială e o ironie amară, un pretext pentru îndobitocirea omenirii. Dreptatea socială e cu atât mai reală, cu atât mai eficientă cu cât și dragostea care isvorăște din Dumnezeu și se revarsă în lume, schimbă mai adânc fața sufletului omenesc. Idealul social contemporan cere cu necesitate o mai mare intensitate de trăire spirituală, nu numai individual ci și colectiv. Creștinismul să fie, nu combătut sau socotit ca o chestiune privată, particulară a fiecărui individ, ci să constituie însăși atmosfera spirituală a societății. Aceasta e indicația pe care o aruncă peste valuri sbuciumul vremilor de azi. Neînțelegerea acestui imperativ e pricina tuturor tragediilor ce le trăim: permanentizarea neînțelegerii e tot una cu permanentizarea haosului, a tragediei umane. Chiar și numai reducerea creștinismului la starea de «chestiune particulară» care interesează numai pe individ, nu e o soluție, ci o premiză a eșecului, a nestatorniciei. Dacă dreptatea socială e totalitară în pretenții, cere cu necesitate solidarismul social, ea e totalitară și în condiția ridicării societății la un nivel de trăire spirituală mai înalt: ea cere ca societatea întreagă să fie infuzată de duh creștin. De aceea am afirmat — la început — că zările veacului ce vine își au destinul făurit în dialectica dintre spiritual și social. Corespund revendicărilor ei totalitare? — Idealul lor va fi o realitate. Nu corespund? — Istoria lor va fi cea mai chinată istorie a omenirii. În cadrul acestor considerații sumare, devine evident — pentru oricine — rolul imens care îi revine Bisericii la cotitura aceasta de veac. (Aceasta chiar dacă «revoluționarea» se va realiza în cadre creștine cu atât mai mult când peste zări plutește amenințarea unei «revoluții» demone). Misiunea ei este dublă: întâi, o intensificare a lucrării de înduhovnicire, de spiritualizare a societății; este misiunea ei din veac, care acum însă trebuie să ardă cu înfierărea apostolică. Să se simtă că ea nu e numai o instituție de educație a poporului pe lângă — și în rând — cu alte instituții, ci Ea are misiunea, în care nu poate fi înlocuită și care e o

necesitate inevitabilă, de-a cobori focul Duhului care purifică și schimbă în adânc, până în rădăcini, ființa umană.

În al doilea rând, o încurajare a adevăratului ideal social și o participare la opera de dragoste totalitară pe care o pretinde vremea. Biserica nu poate fi străină de durerile sociale: Ea este izvorul duhului dintru care se plămădesc soluțiile adevărate dreptății sociale. Trebuie să reactualizăm puterea iubirii prin care creștinismul a biruit societatea antică. Înaltul Ierarh al Ardealului a pus aici accentul pe realitatea acestui postulat într-o formulare clasică: «Vremurile noi, pe de o parte prin greutățile lor, pe de alta prin duhul ce le însușește, impun o tot mai mare apropiere de cei lipsiți și obișduiți... Conștiința contemporană nu mai suportă nepăsarea omului față de aproapele său, ci e stăpânită de o puternică tendință de înfrățire și de comuniune. Ideea națională s'a transformat și ea din teorie și declamație în simțământ al solidarității și al obligației de ajutorare a fiecărui membru al neamului. Preoția noastră trebuie să fie în fruntea acestor tendințe generoase ale timpurilor noi care sunt atât de adecvate duhului evangheliei și tradiției de muncă pentru popor a înaintașilor noștri». Prin aceasta, Biserica și-a spus cuvântul afirmativ pentru veacul ce vine: nu numai cuvântul ci și fapta. Desigur încă numai un început. Atârnă și de râvna preoției — alături de alte condiții — ca cuvântul să devie faptă masivă, ca lozincă să fie forță creatoare de noi realități.

Ne aflăm în fața unei lumi — în parte descristianizate ca duh (în orice caz superficial-creștine), care însă trebuie să devie totalitar-creștină, nu spre a face pe plac creștinismului ci spre a-și împlini idealul dreptății sociale: aceasta e misiunea mare care apasă pe conștiința răspunderii fiecărui preot, ca și-ar trebui — a fiecărui om de stat.

Ard în noi destul de adânc, destul de intens flăcările Duhului spre a putea corespunde acestei chemări? — Iată întrebarea capitală de a cărei soluție depinde și soarta societății, dar și soarta preoției. «Imi e milă de popor», a zis Mântuitorul privind mulțimile ce veniau la Dânsul. Mila aceasta de mulțime însetate de lumină dar mereu amăgite, să covârșească — cu harul lui Hristos — conștiința fiecărui preot; din ea să soarbă îndemn de a aprinde în veac unica flăcăra salvatoare a istoriei: flăcăra iubirii lui Hristos, care dă societății forma de împlinire reală a năzuințelor, a idealurilor pentru care sângerează...

Diacon Nicolae Mladin

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul **Telegraful Român**

* FOIȘOARA *

Erwin Liek:

Minunea în terapeutică

Considerații finale

Traducere de MIHAIL MĂRGINEANU

[Urmare din Nr. 42]

Așa de ex. noi medicii de astăzi nu ne putem lipsi cu totul de diagnoză. În prognoză și în terapie încă mai putem învăța mult dela Hippocrate.

5. Popularitatea medicinei moderne este un lucru interesant. Medicii preoți egipteni și greci din antichitate păstrau secretul lor.

„Lucruri sfinte nu pot fi destăinuite decât bărbaților sfinți; nu se poate ca ei să le transmită laicilor, afară de cazul că ar cunoaște deja secretul”. (Hippokrate).

Am respins totdeauna popularizarea, întrucât nu privește regulile igienei generale și personale. Destăinuind secretul lui medical pierde în mare parte succesul. Știu că nu stau singur cu această afirmație; iată câteva exemple:

Dr. Kahle, cunoscut pentru metoda sa de a vindeca morfinaști, scrie la sfârșitul articolului său, „Die seelische Behandlung der Opiumsucht” Deutsche Aerzte-Zeitung din 23 III 1930.

„După ce am schițat mai sus câteva puncte din metoda mea, ajung la punctul principal, pentru care ăam fost mai mult atacat: păstrarea secretului. În această privință trebuie să spun din principiu: pentru știința medicală cred că publicitatea e utilă, pentru arta de a vindeca [Heilkunst] o socotesc vălă-mătoare, cel puțin în ceace privește bolile psihice. Ca tânăr medic la țară am observat deja, că aveam mai mult succes dacă nu spuneam bolnavului ce medicamente folosiam și dacă le pre-

param eu însumi. Mai târziu, când am înlocuit pe alt medic, am văzut cât de mult am înaintat în medicină. Bolnavii cereau pur și simplu un anumit medicament, încât spuneam disperat: „Nu vă aflați aici într-o prăvălie!” Cred că această publicitate este moartea medicului”.

Ar trebui ca noi să fi ajuns atât de departe să înțelegem că omul este o ființă irațională, că nu putem ajunge cu medicamentele noastre până la suflet. Cine vrea să practice medicina cu succes, trebuie să îmbrace toga misterului din nou, așa cum a fost timp de milenii.

Nu e tocmai ușor, pentru un medic conștiincios, de a-și da părerea. În sine păstrarea secretului unui medicament eficient nu e justă. Pe de altă parte însă trebuie să afirm cu Dr. Kahle că un medicament cunoscut nu are acelaș efect ca unul înconjurat de un secret. Deja tabletele produse în fabrici sunt inferioare medicamentelor prescrise și

preparate aume, pentru bolnavul respectiv.

Exemplul al doilea: Hamburger, distinsul medic de copii (mai născut la Graz, acum la Viena) scrie într'un articol în M. m. W. (1926, Nr. 47).

„Publicul, presa se ocupă cu chestiuni de medicină, și așa numiții intelectuali cred că trebuie să se ocupe cu noutățile medicale. Vina o poartă în cea mai mare parte chiar medicii, și aceasta trebuie să se schimbe. Ca în atâtea alte lucruri, oamenii terau mai înțelepți înainte și păstrau secretul artei și științei medicale. Astăzi însă se poate întâmpla, ca părinții să ceară medicului să vindece pe copiii lor prin sugestie; în cazul acesta, medicul să răspundă că boala nu e necesabilă sugestiei”.

Lui Lessing, care critica în „Biologische Heilkunst” (1930, Nr. 51-52) carlea de față foarte aspru, nu i conving rânduile de mai sus.

(Va urma)

Serbările bisericești dela Beiuș

La granița de Vest a țării, în Beiușul în care în tot trecutul nostru a pulsat cu putere conștiința națională, se desfășoară dela anul durerii 1940 activitatea ziditoare de suflete și înmulțitoare de putere românească a P. S. Episcop Nicolae Popovici. E o muncă încordată, dar tăcută, manifestată în crearea de instituții culturale și caritative pe seama poporului, o muncă de ajutorare și de împlinire a lipsurilor celor mai umile dar mai importante straturi ale neamului. Din când în când doborârea acestei activități izbucnește în făcări ce atrage atenția țării întregi.

O astfel de izbucnire, care este o încoronare a acestei activități dar și un nou salt pentru lucrarea viitoare, a avut loc Duminecă 24 Oct. a. c. când, în prezența dlui ministru Ioan Petrovici, s'a pus piatra fundamentală pentru orfelinatul-școală ce se ridică zi de zi tot mai promițător prin apriga strădanie a tânărului episcop. Nu peste mult casa aceasta va primi sub adăpostul și la lumina ei pe micii orfani bihoreni al căror tată a căzut pentru țară.

Cu această ocazie au alergat la Beiuș toți membrii adunării eparhiale a acelei episcopii, convocați în sesiune sărbătoarească.

Luând cuvântul la sfîșirea pietrii fundamentale a orfelinatului, dl. ministru I. Petrovici a rostit între altele, următoarele cuvinte atât de profund adevărate:

«Festivitatea de azi nu este numai un semn neîndoișor al activității Episcopiei Bihorului, ci totodată lărgeste rațiunea de a exista a acestei Episcopii. Un mare gânditor care a trăit acum două veacuri în Franța, Montesquieu, spunea: nu ajunge ca Religia să aibă o doctrină, ci trebuie să știe să o dirijeze, ceea ce înseamnă să facă din ea un instrument de acțiune și de împliniri practice. Dacă acest lucru s'a putut spune despre religie, cu atât mai mult se poate spune despre Biserică, care e o instituție specială cu obligații militante».

Un mare filosof mai vechi spunea: toate științele sunt vătămate dacă nu sunt întovărășite de știința bunătații. Ce teribilă verificare a acestui adevăr trăim în vremurile de azi, când științele neîntovărășite de știința Binelui, amenință să distrugă omenirea și civilizația. Mai ales popoarele mici trebuie să strălucească prin știința bunătații. Popoarele mici mai cu seamă prin omenie și bunătațese pot valida. Este unul din rolurile principale ale Bisericii să desfunde izvoarele de bunătațe care zac în sufletul omenesc și să le facă să curgă din belșug.

Binele curge din inimă, iar inima nu obosește ca mintea. Poți obosi gândind dar nu poți obosi iubind și făcând binele apropiatului.

În clipele de încercare prin care trece neamul, Biserică dă o mărturie a bunătații sufletului nostru, gândindu-se la alinarea suferințelor celor nevoiași și părășiți. Odată cu rugile de astăzi se înalță spre Cer fumul bunătații noastre, neavând a cere în schimb lui Dumnezeu decât să reverse și El dreptatea întregă pentru toate așteptările noastre legitime».

Iar la deschiderea Adunării Eparhiale tot d. Ioan Petrovici a spus în legătură cu deslințarea sectelor.

„Partizan al libertății de conștiință am ezitat câțiva vreme înainte de a decide dizolvarea sectelor. A sosit însă momentul când în urma unor numeroase documente am avut dovada suficientă că sectele erau focare de desolidare națională. Din acel moment nu am mai ezitat nici o clipă pentru a hotărî dizolvarea lor. Săvârșind aceasta, nu socotesc totuși că legea pe care am făcut-o aduce o tranșare definitivă a acestei chestiuni. Ea nu rezolvă, ci numai înlesnește rezolvarea problemei sectelor. Un act de guvernământ nu poate să facă totul. E acum rândul Bisericii noastre naționale să continue și să îplinească opera pe care am început-o. Ea trebuie să-și dea stința să readucă în rândurile ei oile ră-

tăcite. Pentru aceasta e nevoie de o propagandă neobostă și statornică care să producă o convertire sinceră și totală a celor rătăciți, în favoarea cre dinței noastre strămoșești, luând în același timp înaintea altor biserici care ar vrea să folosească în avantajul lor ceea stă împrejurare. Acolo unde puterea legii și activitatea Ministerului se termină trebuie să intervină Biserică pentru a-și împlini misiunea ei de vindecătoare de suflete și de făuritoare a unității de credință».

Așezământul caritativ inaugurat la Beiuș este o dovadă despre felul cum știe Biserică noastră să răspundă cerințelor timpurilor actuale. Pe linia aceasta pentru ea se deschide un vast tărâm de activitate.

Programul

serviciilor religioase la Sfânta biserică Catedrală din Sibiu pe luna Noembrie 1943

1. În fiecare zi dimineața la ora 6^{1/2}, Utrenie și în continuare Sfânta Liturghie. În fiecare seară la ora 6 Vecernie. Vineri seara după Vecernie „Acatistul Maicii Domnului”.
2. În Dumineci și Sărbători dimineața la ora 8^{1/2}, Utrenia, iar la ora 9^{1/2}, Sfânta Liturghie. La liturghie cântă „Corul catedralei”, sub conducerea profesorului Gheorghe Șoima.
3. Duminecă în 7 Noembrie 1943, servesc: Consilier Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Căndea și prot. Mihail Neagu; diaconii: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. Predică: prof. Mih. Neagu. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 Pr. Dr. Ioan Chioariu dela parohia Sibiu-Interior.
4. Luni în 8 Noembrie 1943, la sfîșii arh. Mihail și Gavriil servesc: Prot. Mihail Neagu, cons. Gheorghe Secaș și pr. Ștefan Morariu; diaconii: Ioan Circoș și cons. Alexandru Popa. Predică: cons. Gheorghe Secaș. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: Pr. Ioan Albu dela parohia Sibiu-Iosefin.
5. Duminecă în 14 Noembrie 1943, servesc: prot. Mih. Neagu, prof. Dr. Teodor Bodogae și Nicolae Gavra; diaconii: Anatolie Scurtu și Nic. Mladin. Predică: prof. Nicolae Gavra. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: Prot. Mihail Neagu.
6. Duminecă în 21 Noembrie 1943, la Intrarea în Biserică servesc: Protop. Mihail Neagu, cons. Aurel Nanu și dir. Dumitru Călugăr; diaconii: Ioan Circoș și Simion Macarie. Predică: cons. Aurel Nanu. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: Pr. Nicolae Constantin dela parohia Sibiu-Lazaret.
7. Duminecă în 28 Noembrie 1943, servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Dr. Nicolae Terchilă și duhovnicul Nicodim Belea; diaconii: Anatolie Scurtu și cons. Alex. Popa. Predică: duhovnicul Nicodim Belea. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4: Pr. Dr. Corneliu Sârbu, dela parohia Sibiu-Treistejari.

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1944

cu Șematism Lei 250.—; fără Șematism Lei 80.—

Calendarul „Oastea Domnului”

pe anul 1944 Lei 80.—

Calendarul au un cuprins foarte bogat și variat și sunt împodobite cu multe ilustrațiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhiepiscopala din Sibiu. La comanda de peste 10 ex. se dă rabatul convenit. Pe lângă prețul Calendarului să se mai adauge încă Lei 60 pt. porto postal — Contra ramburs nu se trimite —

INFORMAȚIONI

Inaugurarea noului an universitar la Sibiu s'a făcut Duminecă, în asistența unui distins public al orașului. În catedrala mitropolită s'a săvârșit la ora 10 a. m., serviciul religios de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, înconjurat de soborul preoților. A predicat dela amvon p. d. duhovnic al studenților, Aurel Nanu. Dela sf. biserică profesorii și tinerimea a pornit spre sala teatrului municipal, unde la ora 11 și jum. s'a ținut ședința inaugurală de deschidere a noului an universitar. La ședință au fost de față I. P. Sf. Mitropolit, împreună cu reprezentanții celorlalte oficialități sibiene, și un mare număr de alți ascultători. Dl. profesor Dr. Iuliu Hăfeganu, rectorul universității, a făcut apoi un strălucit expozeu despre situația universității noastre, ca luptătoare pentru drepturile românismului din Ardeal. Ea, universitatea, a stat și va sta în slujba idealului sfânt al românilor de pretutindeni, al idealului: pentru Hristos, Rege și Națiune. — Ședința s'a terminat în sunetele Imnului „Deșteaptă-te, române”, cântat de corul studențesc, acompaniat de mulțimea din sală. — Legământul studenților din anul I al universității și investirea lor cu cetățenle universitare s'a desfășurat în ziua următoare, în sala festivă a prefecturii județene și în prezența corpului profesoral și a unui impunător număr de noi studenți.

Burse pe anul școlar 1943—44. Comitetul central al Asociației „Astra” (Sibiu, str. Șaguna Nr. 6) publică concurs pentru mai multe burse, a Lei 1000—10.000, pentru studenți, elevi de liceu și ucenici dela diferite meserii. Cererile se înaintează Comitetului până cel mai târziu la 20 Noembrie 1943, cu certificatele necesare.

ȘTIRI LOCALE

Conferință publică, Duminecă, în 7 I. c., ora 17, în sala prefecturii județului Sibiu, va vorbi dl. Petre Papacostea, fost ministru, despre „Ferdinand și Maria”, intrarea liberă.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Omagiul lui Ion Lupaș la împlinirea vârstei de 60 de ani, București, 1943, Imprimeria Națională. Pg. 926 Prețul? — Un mare volum de colaborări române și străine, rezultat al unui apel din 1939 al comitetului de inițiativă de sub președinția dlui Alex. Lapedatu. Contribuțiile, studii și articole, sânt tot atâtea acte de merită recunoștință omagială adusă la acest prilej, profesorului Ioan Lupaș pentru vasia sa lucrare istorică națională și culturală Lunga și stăruitoare activitate a ilustrului bărbat închinată neamului și bisericii noastre își primește astăzi prinoul sărbătoresc, în aceste studii și articole, datorite admiratorilor și amicilor săi.

„CASSA DE PĂSTRARE”, institut de credit și economii S. A., în Săliște, aduce la cunoștință domnilor acționari că, la cererea celor interesați, termenul pentru prezentarea acțiunilor vechi la preschimbarea și participarea la noua emisiune, a fost prelungit până la data de 30 Noembrie 1943

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei nou înființate Sântuhalm de clasă I-a, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat-urban III;
2. 1.600 st. patrați gădină drept chirie până la zidirea casei parohiale. Grădina va rămânea în folosul preotului și după zidirea casei parohiale;

3. 7 jugăre arător, sesiune parohială;

4. Stolele obișnuite în protopopiat. Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc, în termenul indicat, însoțite de actele de studii și încuviințarea de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc.

Candidații se vor prezenta apoi la parohie, cu încuviințarea prealabilă a oficiului nostru, pentru a servi și a face cunoștință cu credincioșii.

De va, la 30 Iulie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu Consiliul și adunarea parohială.

Teofil Chiffa
protopop

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Lunca, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful român.

Veniturile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie;
3. 1 jug. 1.087 st. p. loc arători 1.005 st. p. grădină, 2 jug. 30 st. p. pășune și 1 jug. 860 st. p. cimitir.

Cererile de concurs, însoțite de oate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit se vor înainta în termen Oficiului protopopesc Zarand.

Concurenții se vor înainta la biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

BRAD, la 11 Octombrie 1943

Ioan Indreleu
protopop

Concurs

Pentru întregirea postului de diacon la biserică nouă centrală cu hramul Sf. Treime din Sighișoara, se publică prin această concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela stat;
2. Remunerația legală de catihet la școala de ucenici;
3. Stola obișnuită pentru serviciile reclamate de credincioși;

4. 3 jug. pământ în Bendorf din sesiunea bisericii și 2 jug. în unghiul Poști din sesiunea profească;

5. Un ajutor de chirie (anual de 24000 Lei acum), ce se va stabili după posibilitățile bugetului în fiecare an.

Diaconul va slui cu preotul la sfintele slujbe din biserică, va propune Religia în toate clasele celor 2 școli primare centrale, va catehiza la școala de ucenici și va îndeplini lucrările de birou în cancelaria protopopească.

Concurenții îndreptățiți la acest post își vor înainta petițiile provăzute cu documentele prevăzute în regulamentul parohial și însoțite de încuviințare de candidare dela Înalt Prea Sfîșitul Mitropolit, oficiului protopopesc ortodox român din Sighișoara în termen și cu învoire subsemnatului se vor prezenta și în parohie.

Sighișoara 4 Octombrie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox român din Sighișoara în înțelegere cu consiliul parohial.

Emilian Stoica
protopop